

## ZBIERKOVÝM PREDMETOM MESIACA SEPTEMBER JE PLYŠOVÁ HRAČKA PIKACHU

Vlastivedné múzeum v Považskej Bystrici disponuje väčším čiastkovým fondom obsahujúcim rozmanité druhy hračiek. Náleží k nim aj plyšová hračka Pikachu. Žltá elektrická myš je povestným maskotom mimoriadne populárnych videohier a animovaného seriálu *Pokémon*. Dňa 27. februára uplynulo 30 rokov, odkedy sa spolu s ostatnými hrdinami seriálu objavila na scéne.

Pokémon je skratka od Pocket Monster (vrecková príšera). Autor seriálu, dizajnér videohier Satoši Tadžiri od detstva zberal chrobáky. Táto záľuba ho inšpirovala k tvorbe hier Pocket Monsters Red a Pocket Monsters Green (1996), ktoré firme Nintendo predstavil už v roku 1990. Po veľkom úspechu dvojice videohier začal so svojím tímom pracovať na ďalších. Súčasne vznikla spoločnosť Pokémon Center (neskôr The Pokémon Company), ktorá sa špecializovala na obchod s reklamnými predmetmi k videohre. Tzv. merch – oblečenie (tričká, mikiny, šiltovky, ponožky), predmety dennej potreby (hrnčeky, plagáty, tašky) a zberateľské kúsky (figúrky postáv vyrobené z rozličných materiálov) k Pokémonu sa stal najziskovejšou mediálnou franšízou – prekonala aj Mickeyho Mousea, bábiku Barbie či Star Wars. Ako doplnok k videohram vznikol (1997) anime seriál s vyše tisícovou časťou a o pokémonoch bolo doposiaľ do kín uvedených aj vyše dvadsať animovaných a jeden klasický film.

Pokémon-mánia prenikla v prvých rokoch 21. storočia aj na Slovensko. Odvysielanie anime seriálu v televízii sprevádzala značná kontroverzia. Objavili sa početné kritické hlasy, ktoré vystríhali pred škodlivým vplyvom na deti. Upozornili na prípady zo zahraničia v podobe úrazov, úmrtí alebo zábleskami vyvolaných epileptických záchvatov malých divákov seriálu Pokémon. Podľa ich mienky „nechutný“ seriál nabádal k agresii a kriminalite: došlo aj k žiadostiam zakázať jeho vysielanie. Ojedinelé názory poukázali, že taktiež v slovenských rozprávkach sú scény plné násilia a seriál treba chápať v intenciách jeho pôvodu. Po rokoch kauza Pokémon vyšumela, naša verejnosť si na vreckové príšery zvykla. Objavovali sa síce nové kultúrne fenomény (Harry Potter), zakrátko však prišla ďalšia vlna obľuby pokémonov.

Postavička Pikachu sa stala veľmi populárnou, doslova kultovou. Je považovaná za ikonu japonskej popkultúry ako celku. Malá príšera s telom myši jasnožltej farby má krátke chodidlá, dlhé, špicaté uši s čiernymi koncami a chvost v tvare blesku. Na jej chrbte sú dva horizontálne pásy hnedej farby, rovnako spodná časť chvosta má hnedú. Rečové schopnosti tohto pokémona sú obmedzené na slabikovanie vlastného mena: „Pika – Pika – Chu“. Mimiku má živú a roztomilú. Keď sa nazlostí, uskutoční bleskový útok elektrickými výbojmi. Elektrická energia pochádza z červených vačkov na oboch stranách líc Pikachu. Hromadí sa počas jeho spánku a keď sa cíti ohrozený, nahnevaný alebo objavuje nové veci, uvoľní ju. Je spoločníkom a najlepším priateľom hlavného hrdinu Asha Ketchuma (v Japonsku známeho ako Satoši; takmer všetky postavy po rozšírení sa seriálu do sveta dostali nové, anglické mená). Dôverčivý ale cieľavedomý Ash, 10-ročný chlapec z Pallet Town, a jeho priatelia Misty (Kasumi) a Brock (Takeši) putujú po rôznych regiónoch zázračnej krajiny a pomocou drobných bojových príšer rôzneho typu (vodných, kamenných, elektrických) chytaných vo voľnej prírode bojujú s protivníkmi. Zlodeji pokémonov zastúpení triom Jessie (Musashi), James (Kojiro) a Meowth (Nyarth) z Team Rocket sa Ashovi snažia prekaziť jeho zámery a uniesť Pikachu,

vždy však zlyhajú. Ash si napokon svoj sen splní: po dvadsiatich piatich rokoch sa stane svetovým majstrom – trénerom a vychovávateľom – pokémonov.

Pikachu bol zverený Ashovi, ale spočiatku si k sebe nevedeli nájsť cestu. Ash však riskoval svoj život, aby Pikachu zachránil a tak sa zrodila vzájomná dôvera. Spoločné zážitky a tímová práca ich silné puto len prehľbovali. Stali sa nerozlučnou dvojicou, symbolmi Pokémonu.

Naša plyšová hračka je kópiou animovaného Pikachu z jeho začiatkov vo videohre na konzole Game Boy v roku 1996. Ide o model „chubby“ (bucľatý) Pikachu, často prezývaný „Fat Pikachu“ alebo „Chonkachu“. Vrecková príšera mala totiž v začiatkoch podobu zavalitého a neobratného hlodavca – až neskôr dizajnéri postáv tvar jej tela zmenili. Údajne sa tak stalo, aby bol Pikachu bystrý a pružný, pretože sa kvôli Ashovi začal zapájať do súbojov s pokémonmi. Hračka má sýtožltú farbu, typické uši, končatiny a chvost. Oči sú tvorené veľkými lesklými gombíkmi. Líčka pozostávajú z gombíkov obalených červenou látkou. Vyrobená bola v roku 2000, do múzea prijatá o dvadsať rokov neskôr.

TEXT: Mgr. Martin Malo  
GRAFIKA: Mgr. Janka Chudovská  
©Vlastivedné múzeum v Považskej Bystrici

#### POUŽITÁ LITERATÚRA:

FILA, Kamil. Kdo si hraje, zlobí. In: *Cinema*, roč. 17, č. 8 = sešit 196, 2007, s. 72-75. ISSN 1210-132X.

JESENSKÁ, Petra. Pokémoni na hodinách anglického jazyka? In: *Pedagogické rozhľady*, roč. 11, č. 1, 2002, s. 16-17. ISSN 1335-0404.

KASARDA, Martin. Zenový majster Pikachu čiže slovenský šok z japonskej pop-kultúry a kapitalistického marketingu. In: *OS – Fórum občianskej spoločnosti*, roč. 5, č. 4, 2001, s. 54-57. ISSN 1335-2296.

MIKLICA, Tomáš. Ještě jsme je nechtyli všechny! : pokémoni slaví 30 let. Pikachu a spol. se poprvé představili 27. února 1996. Jak se z nápadu milovníka hmyzu stal fenomén a co zbylo z někdejší pokémanie dnes? In: *Reflex*, roč. 37, č. 9, 2026, s. 46-49. ISSN 0862-6634.

Pikachu (heslo). In: <https://en.wikipedia.org/wiki/Pikachu> [online]

SLAVÍKOVÁ, Nataša. Dieťa – lacná obeť Pokémonu: morálny relativizmus a porušovanie mediálnych zákonov pokračuje. In: *Otázky žurnalistiky*, roč. 44, č. 1-2, 2001, s. 86-89. ISSN 0322-7049.

STESKÁL, Rudolf. Pokémon vychováva z malých divákov násilníkov: nebezpečný seriál, ktorý odsúdil celý svet, teraz ubližuje aj našim deťom. In: *Fakty*, roč. 8, č. 9, 2001, s. 20-21. ISSN 1336-3816.

ŽANTOVSKÝ, Petr. Tora, Tora, Pikaču! In: *Týden*, roč. 12, č. 13, 26. 3. 2001, s. 39. ISSN 1210-9940.